

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์นั้น ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่สำคัญอย่างยิ่งต่อบรรดาสัตว์ต่างๆที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายดังกล่าวนี้ เนื่องด้วยกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์นั้นเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อห้ามมิให้บุคคลมีการกระทำใดๆ อันเป็นผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็นหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ไม่ว่าจะเป็นประเภทของสัตว์ที่จะได้รับความคุ้มครอง ลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ วิธีการทารุณกรรมสัตว์ รวมไปถึงกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และบทลงโทษที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ของแต่ละประเทศในโลกย่อมมีความเหมือนและแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด โดยสามารถที่จะนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงระหว่างกฎหมายของต่างประเทศกับของประเทศไทยในเรื่องปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคล

4.1.1 สภาพปัญหาการกระทำโดยมีเจตนาร่วมกันของกลุ่มบุคคล

ประเด็นปัญหาในเรื่องการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งเป็นการกระทำโดยกลุ่มของบุคคลนั้นเห็นว่า กรณีบุคคลใดๆมีการกระทำ โดยที่การกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือเรียกได้ว่าเป็นการกระทำของกลุ่มบุคคล (Group Person) ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม ได้เข้าร่วมกันโดยมีปฏิสัมพันธ์ และมีการสื่อสารซึ่งกันและกันไม่ว่าจะทางภาษาพูด หรือทำทาง รวมทั้งมีวัตถุประสงค์และผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และการกระทำดังกล่าวนี้ต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็นตัวการร่วมกันด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้นได้มีการบัญญัติกำหนดโทษความผิดคือโทษปรับหรือจำคุก ซึ่งถือเป็นการกำหนดโทษในทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนไว้ โดยเมื่อพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์อื่นใดไว้ก็จะต้องนำบทบัญญัติในภาค

ทั่วไป(ภาค 1) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาปรับใช้กับความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์ด้วยตามผลของมาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญา¹ ดังนั้นในเรื่องของตัวการผู้กระทำความผิดนี้ จึงจะต้องนำมาตรา 83 ในเรื่องตัวการมาใช้บังคับแก่พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ด้วย² กล่าวคือ เป็นการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้มีการกระทำการอันเป็นความผิดโดยมีเจตนาร่วมกันในขณะที่กระทำความผิด จะถือเป็นตัวการในการกระทำความผิดด้วยกันทั้งสิ้น โดยความเป็นตัวการนั้นย่อมมีผลไปถึงบุคคลผู้ที่ได้ลงมือกระทำการดังกล่าวที่เป็นความผิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ลงมือกระทำ ตลอดจนไปถึงบุคคลที่ได้มีการกระทำร่วมกันในขณะที่กระทำความผิดด้วย ทั้งนี้ผลจากการเป็นตัวการร่วมกันนั้น ผู้กระทำทุกคนจะต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ถูกระทำจากการกระทำของบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นตัวการร่วมกันด้วย

อันคำว่า “เจตนา ร่วมกัน” ดังที่ได้กล่าวในข้างต้นนั้น เห็นว่า ย่อมหมายความว่า ถึงการที่ผู้ร่วมกระทำการด้วยกันนั้นจะต้องได้รับรู้ถึงการกระทำของกันและกัน รวมทั้งต่างต้องประสงค์ที่จะถือเอาผลการกระทำของผู้กระทำความผิดในแต่ละคนมาเป็นผลการกระทำของตนเองด้วย กล่าวคือเป็นการที่ผู้กระทำความผิดด้วยกันนั้นถือเอาทุกการกระทำ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกันนั้นของผู้ร่วมกระทำการทุกคนเสมือนเป็นการกระทำของตนเองด้วย ถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวตนมิได้ลงมือกระทำการด้วยมือของตนเองก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีความมุ่งหมายให้ความผิดนั้นสำเร็จจุดกระทำด้วยตัวเอง ถึงแม้ว่าจะมิได้ทำจริงด้วยมือของตนเองก็ตาม³ อาทิ การร่วมกันเข้าทำร้ายผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ และต่อมาก็ถึงแก่ความตาย โดยมีลักษณะเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำนั้น บุคคลทุกคนที่ร่วมกันกระทำความผิดต้องรับผลแห่งความผิดของผู้ลงมือทำร้ายผู้เสียหายด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งก็คือฐานทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย นั้นเอง

¹ประมวลกฎหมายอาญา.

มาตรา 17 บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

²ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

³ จิตติ ดิงสภักดิ์. (2546). *กฎหมายอาญาภาค 1*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. หน้า 436.

ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่ากระทำโดยมีเจตนาร่วมกันของกลุ่มบุคคลในกรณีดังกล่าวในข้างต้นนั้นย่อมหมายความถึงได้เพียงการกระทำในลักษณะที่เป็นตัวการร่วมกันเท่านั้น หากได้รวมไปถึงผู้ใช้และผู้สนับสนุนไม่ เนื่องจากผู้ใช้และผู้สนับสนุนนั้นไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำผิดต่อสัตว์โดยตรงอย่างเช่นการกระทำของผู้กระทำที่เป็นตัวการที่สามารถที่จะส่งผลกระทบต่อความเสียหายที่เพิ่มขึ้นในการเกิดอันตรายสัตว์อย่างชัดเจน กล่าวคือ เมื่อเป็นการกระทำต่อเหยื่อโดยมีผู้ลงมือกระทำที่เพิ่มขึ้นแล้วย่อมจะเป็นการเพิ่มอัตราการเกิดอันตรายแก่เหยื่อแห่งการกระทำนั้น เพราะเมื่อได้มีผู้กระทำ ความผิดหลายคนแล้วย่อมจะทำให้โอกาสในการที่เหยื่อจะกระทำการปกป้องตัวเองนั้นยิ่งทำได้ยากขึ้นไปด้วยตามจำนวนของผู้กระทำที่เพิ่มขึ้น⁴ ซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้กระทำย่อมส่งผลโดยตรงต่อโอกาสที่จะเกิดการกระทำ ความผิดที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วยนั่นเอง

4.1.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำร่วมกันของกลุ่มบุคคล

ในส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำร่วมกันของกลุ่มบุคคลนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ ดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบที่เกิดแก่สัตว์

เมื่อปัจจุบันได้มีการพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นได้มีความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ตลอดจนความเจ็บปวดรวดร้าวได้เช่นเดียวกับมนุษย์ ฉะนั้นสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมก็ย่อมจะได้รับผลกระทบจากการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมนั้นเสมอเช่นเดียวกับความเจ็บปวดต่างๆที่มนุษย์สามารถมีได้ โดยสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมนั้นจะได้รับความเสียหายที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของการทารุณกรรมที่ได้เกิดขึ้นกับตัวสัตว์ดังกล่าว ซึ่งความเสียหายนั้นอาจจะมีมากหรือน้อยตามความร้ายแรงแห่งการทารุณกรรมนั้นเอง โดยผลนั้นอาจทำให้สัตว์ดังกล่าวเกิดความซึมเศร้า สภาวะเครียด หรืออาการหวาดระแวง จนในที่สุดสัตว์ดังกล่าวอาจกลายเป็นสัตว์ที่ดุร้าย อยู่ร่วมกับสัตว์อื่นๆไม่ได้ และไม่อาจดำรงชีวิตตามธรรมชาติได้อีกต่อไป ซึ่งผลจากความเสียหายอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์คนอื่นๆหรือเจ้าของสัตว์นั่นเอง⁵ และเมื่อการกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ ซึ่งเกิดโดยกลุ่มบุคคล อาทิ การร่วมกันทำร้ายสุนัข หรือการนำสัตว์มาต่อสู้กัน (Animal Fighting) ซึ่งเป็นที่เข้าใจและยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างหนึ่ง ผลที่เกิดจาก

⁴ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2558). *วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาด้วยหลักกฎหมายอาญาเยอรมัน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเจริญรัฐการพิมพ์. หน้า 100.

⁵ Frank R. Ascione. (2001). *Animal Abuse and Youth Violence, Juvenile Justice Bulletin*, (Washington DC: Office of Juvenile Justice). page 7-9.

การกระทำของผู้ลงมือกระทำที่มีเพิ่มมากขึ้นนั้นย่อมทำให้โอกาสในการที่สัตว์จะได้กระทำการปกป้องตัวเองนั้นย่อมทำได้ยากขึ้นตามจำนวนของผู้กระทำที่เพิ่มขึ้น⁶ และอาจส่งผลให้สิ่งที่ได้รับความสะดวกหรือความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว ซึ่งก็คือเหล่าสัตว์ทั้งหลายเกิดความเสียหายหรือความสูญเสียที่รุนแรงเพิ่มขึ้นตามจำนวนของผู้ที่กระทำการทารุณกรรมนั่นเอง

2) ผลกระทบที่เกิดแก่สาธารณะ

ในด้านผลกระทบที่จะเกิดแก่สาธารณะนั้นเห็นว่านอกจากบุคคลที่มีพฤติกรรมทารุณกรรมสัตว์นั้นมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้บุคคลดังกล่าวมีพฤติกรรมที่อาจทำร้ายหรือรุกรานมนุษย์ในสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายแก่บุคคลในสังคมแล้ว บุคคลดังกล่าวก็อาจมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมได้อีกด้วย ดังเช่นรายงานการวิจัยขององค์กร Federal Bureau of Investigation หรือ FBI ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้มีการเปิดเผยว่า บุคคลที่มีประวัติเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำความผิดอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์มาก่อนจะพบมาในประวัติของอาชญากรผู้ที่กระทำความผิดอาญา รวมทั้งผลการศึกษารายงานของ Roman Glezer และคณะ ในปี 2002 นั้น ที่ได้ข้อสรุปว่า การแสดงออกของการทารุณกรรมสัตว์จะมีความสัมพันธ์กันกับการก่อการทารุณหรือละเมิดต่อบุคคลอื่นในสังคม อีกทั้งบุคคลดังกล่าวยังมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมอีกด้วย⁷ ซึ่งหากพฤติกรรมดังกล่าวมีการกระทำในลักษณะกลุ่มแล้ว โอกาสในการกระทำความผิดย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นมากตามไปด้วย รวมทั้งอันตรายที่เกิดขึ้นกับเหยื่อจะมีความร้ายแรงสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวในข้างต้นอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมาด้วยได้เช่นกัน อาทิ ปัญหาการพนัน โดยการนำสุนัขเข้ามาต่อสู้กัน (Dogfight) ปัญหาการพนันโดยการชนไก่ที่มีชอบด้วยกฎหมาย (Cockfighting) หรือปัญหาการค้าสัตว์ข้ามชาติ อาทิ การค้าสุนัขและแมวจากประเทศไทยไปยังประเทศจีนหรือเวียดนาม ซึ่งมีการขนย้ายโดยการนำมาขังไว้ในกรงแคบๆอีกทั้งงดอาหารและน้ำ⁸ ซึ่งจะมีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบในรูปของขบวนการในการขนย้ายสัตว์ข้ามชาติโดยผิดกฎหมาย อาทิ ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งการ ผู้ล่าหรือผู้จัดหาชิ้นส่วนสัตว์ ผู้ขนย้าย รวมถึงผู้นำออกขายในตลาดมืด เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Organized Crime) ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

⁶ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 101.

⁷ Roman Glezer, Alan R. Felthous and E. HOLZER, (2002), “Animal Cruelty and Psychiatric Disorder,” *The Journal of the Academy of Psychiatry and the Law*, 30,(2). page 263.

⁸ ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2555). *เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขงปลายทางสู่เวียดนาม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/local/View-News.aspx?NewID=9540000101639>. [2559, 13 กันยายน]

ภาพลักษณ์ของประเทศ อีกทั้งหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันที่แล้วย่อมจะทำให้เครือข่ายองค์กรเหล่านี้มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้การปราบปรามนั้นยิ่งกระทำได้อย่างตามไปด้วย และผลกำไรที่ได้ก็น่าจะมีการนำไปเป็นทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชญากรรมอย่างอื่นหรือการก่อการร้าย อันจะทำให้ต้นทุนความมั่นคงของชาติไปโดยปริยาย

4.1.3 บทบัญญัติในการลงโทษการกระทำของกลุ่มบุคคล

เมื่อได้พิจารณาในส่วนของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แล้วเห็นได้ว่ามีเพียงบทบัญญัติมาตรา 20 ที่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร และหากผู้ใดกระทำการโดยฝ่าฝืนมาตราดังกล่าว จะต้องระวางโทษตามมาตรา 31 ที่กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น หากแต่ยังไม่มีบทบัญญัติเฉพาะหรือบัญญัติบทลงโทษโดยเฉพาะสำหรับความผิดของบุคคลที่ร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เลข อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าการบัญญัติโทษในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ยังมิได้มีการคำนึงถึงความสำคัญของความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในเรื่องของการร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์นี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทลงโทษที่สมควรแก่การกระทำความผิดของบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว เนื่องจากการกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์โดยรวมกันของบุคคลนี้ ย่อมจะก่อให้เกิดบาดแผล หรือความทุกข์ทรมานต่อสัตว์ที่เพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งยังเป็นการป้องปรามบุคคลที่มีแนวคิดในการตั้งกลุ่มเพื่อกระทำการอันเป็นการทารุณต่อสัตว์ ตลอดจนปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอีกด้วย

4.2 ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคล

4.2.1 สภาพปัญหาการกระทำโดยนิติบุคคล

ประเด็นปัญหาในเรื่องการกระทำโดยนิติบุคคลนั้นเห็นว่า เมื่อในปัจจุบันนี้ได้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นสากล รวมทั้งการได้รับการรับรองจากศาลแล้วว่า นิติบุคคลนั้นสามารถที่จะมีการแสดงเจตนาและการกระทำที่เป็นของตนเองโดยผ่านทางผู้แทนของตนได้ อันจะส่งผลให้นิติบุคคลนั้นสามารถที่จะกระทำความผิดและสามารถรับโทษในทางอาญาได้ดังเช่นบุคคลธรรมดา ทั้งนี้เนื่องด้วยนิติบุคคลนั้นมีได้มีตัวตนทางกายภาพอยู่จริงอย่างเช่นบุคคลธรรมดาทำให้โทษทางอาญาที่จะลงแก่นิติบุคคลได้นั้นจะสามารถลงโทษได้เฉพาะเท่าที่ลักษณะแห่งโทษจะเปิดช่องให้สามารถลงโทษนิติบุคคลได้เท่านั้น อาทิ โทษปรับ คำสั่งระงับกิจการ หรือคำสั่งปิดกิจการ เป็นต้น แต่มีอาจ

ลงโทษจำคุกนิติบุคคลได้เนื่องจากลักษณะแห่งโทษไม่เปิดช่องให้สามารถกระทำได้อย่างเช่นบุคคลธรรมดา ทำให้โทษที่สามารถลงแก่นิติบุคคลดังกล่าวได้ อาทิ โทษปรับ ก็จะมีระวางโทษในอัตราที่สูงกว่าโทษของบุคคลธรรมดาเพราะโดยสภาพแล้วไม่อาจลงโทษจำคุกนิติบุคคลได้นั่นเอง

ทั้งนี้ในส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคลนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่แล้วได้เกิดมาจากนิติบุคคลที่มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการกระทำการอันเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์แทบทั้งสิ้น โดยจะเห็นได้จากกรณีประเด็นปัญหาของสวนสัตว์ สถานรับเลี้ยงคูแลสัตว์ หรือหรือมูลนิธิต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นได้สิทธิในการดูแลสัตว์นั้นอย่างถูกต้องหรือไม่ก็ตาม โดยเฉพาะในส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อาทิ พฤติกรรมการทารุณกรรมสัตว์ในสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งถูกร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยองค์กร Born Free Foundation หรือกรณีฟ้องร้องกรมวิชาการจากประเทศสหราชอาณาจักรภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Care for the Wild International หรือ CWI) ที่ได้มีการเปิดเผยถึงผลของการที่ได้เข้าไปเก็บข้อมูลเรื่องเสื่อที่วัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน พบว่ามีเสื่อประมาณ 15 ตัวอาศัยอยู่ด้วยกันที่วัดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ที่อยู่อาศัยอันไม่ได้มาตรฐานการเลี้ยงดู และมีการจัดการอย่างโหดร้ายทารุณ โดยเสื่อไม่เพียงแต่จะไม่ได้รับอนุญาตให้เดินไปมาอย่างมีอิสระเท่านั้น แต่กลับถูกกักกักขังเป็นเวลา 20 ชั่วโมงต่อวัน โดยต้องอยู่ในกรงคอนกรีตที่เล็กและแคบ และพื้นที่ของกรงในวัดนั้นมีขนาดได้เพียง 31.5 ตารางเมตร ถึง 37.5 ตารางเมตร ซึ่งจะเห็นได้ว่ากรงขนาดดังกล่าวนี้มีพื้นที่ที่น้อยกว่าขนาดกรงที่ถูกโฆษณาไว้ว่ามีขนาดใหญ่ไม่น้อยกว่า 500 ตารางเมตร ต่อเสื่อหนึ่งคู่หรือต่อแม่เสื่อและลูก อีกทั้งปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของวัดมักทุบตีเสื่อโตเต็มวัยและลูกเสื่อด้วยไม้และแท่งเหล็กอย่างเป็นประจำอีกด้วย ส่งผลให้เสื่อเหล่านี้ต้องทรมาณกับปัญหาต่างๆ ทั้งด้านร่างกายและด้านพฤติกรรม ซึ่งรวมถึง อาการเดินกระเผลก โคร่ง กระดุกผิครูป ตลอดจนมีพฤติกรรมกรทำซ้ำ อาทิ การเดินวน และการทำร้ายร่างกายตนเอง ประกอบกับเรื่องสภาวะการขาดแคลนโภชนาการของสัตว์ และการดูแลรักษาจากสัตวแพทย์ที่ไม่พอเพียง ทำให้กรณีดังกล่าวได้มีการมีการเสนอแนะให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เข้าทำการยึดเสื่อที่ทางวัด(มูลนิธิวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน)ครอบครองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมิได้รับอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ดังกล่าว ซึ่งมูลนิธิวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน นั้นก็ยังมีได้มีสถานะเป็นสวนสัตว์แต่อย่างใด หากแต่เป็นเพียงมูลนิธิที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์เสื่อโคร่ง ป่าไม้ และสัตว์ป่า เท่านั้น ทั้งนี้ปรากฏว่าเมื่อกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ทำการเข้าตรวจค้นและทำการตรวจยึดเสื่อจำนวน 137 ตัว นอกจากนั้นยังได้พบซากลูกเสื่ออายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงหนึ่งสัปดาห์ถึง 40 ตัว และซากสัตว์อื่นๆ อาทิ หมี เขากะทิง หรือเขากวาง รวมทั้งยังได้พบหนังเสื่อ เขี้ยวเสื่อ รวมทั้งตระกรุดและวัตถุของขลังต่างๆ ที่ทำจากเสื่อเป็น

จำนวนมาก⁹ อันทำให้เห็นได้ว่ามูลนิธิได้จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์พันธุ์เสือโคร่ง ดังกล่าวนี้น่าได้มีการอนุรักษ์สัตว์ตามหน้าที่อันตนพึงกระทำไม่ หรือในกรณีของสวนสัตว์พาด้าที่ได้ถูกร้องเรียนจากกลุ่มคนรักสัตว์และได้มีการเสนอรายชื่อประชาชนไทยกว่า 35,000 รายชื่อเสนอต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชเพื่อถอนใบอนุญาตการขอจัดตั้งเป็นสวนสัตว์ เนื่องจากปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ อาทิ ปัญหาพื้นที่เลี้ยงดูที่มีความคับแคบเกินไป ปัญหาสภาพแวดล้อมในกรงขังที่ไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของสัตว์ หรือปัญหาการที่สัตว์ไม่ได้รับแสงอาทิตย์อย่างเพียงพอ รวมถึงปัญหาการถ่ายเทของอากาศในสถานที่เลี้ยง เป็นต้น ซึ่งจากกรณีของปัญหาที่เกิดขึ้นในข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าสัตว์ที่ถูกนำมาเลี้ยงดู หรือกักขังไว้ซึ่งเป็นการกักขังไว้ในคอก¹⁰ ซึ่งทำให้สัตว์ไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตตามปกติอย่างที่ควรจะเป็นได้ อันถือได้ว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างหนึ่ง ซึ่งผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้นย่อมทำให้สัตว์นั้นเกิดความเครียดและได้รับความทุกข์ทรมานอย่างต่อเนื่องจากการที่ไม่อาจที่จะสามารถดำรงชีวิตตามปกติของชนิดพันธุ์ได้ และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแก่สัตว์เป็นจำนวนมาก อีกทั้งเมื่อได้พิจารณากฎหมายในส่วนที่ได้มีการอนุญาตให้กระทำกิจการสวนสัตว์ได้นั้น เห็นได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยนั้นยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายสวนสัตว์โดยเฉพาะ หากแต่การจะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์นั้นกระทำโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2540) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวได้กำหนดเพียงเงื่อนไขเกี่ยวกับการตั้งสวนสัตว์ และคุณสมบัติต่างๆของผู้ที่จะขอจัดตั้งสวนสัตว์เท่านั้น โดยมีอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพียงผู้เดียวเป็นผู้ลงนามอนุญาตให้จัดตั้งและการต่ออายุ รวมถึงการสั่งการต่างๆเกี่ยวกับการจัดการภายในสวนสัตว์ ซึ่งด้วยเหตุเช่นนี้จึงเห็นได้ว่ามาตรการของกฎหมายของประเทศไทยในการที่จะตรวจสอบและยับยั้งการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ยังไม่มีความเพียงพอที่จะขจัดปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบันตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อหลักสวัสดิภาพสัตว์ของนิติบุคคลนั้น ส่วนใหญ่แล้วย่อมเกิดมาจากนิติบุคคลที่มีหน้าที่ในการพิทักษ์สวัสดิภาพสัตว์ด้วยกันทั้งสิ้น อันถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดต่อหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นอย่างชัดเจน

⁹ พบ 40 ซากลูกเสือแ่งแจ่ง ซ่อน “วัดป่าตาวัว” สายลับส่งซิกคั่นเจอ. (2559, 2 มิถุนายน). *ไทยรัฐ*.

¹⁰ สวนสัตว์พาด้าควรแก่เวลาปิดตำนานแล้วจริงหรือ. (2557, 27 กันยายน). *โพสต์ทูเดย์*.

4.2.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของนิติบุคคล

ในส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของนิติบุคคลนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ ดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบที่เกิดแก่สัตว์

เนื่องด้วยนิติบุคคลนั้นถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยเป็นองค์กรและมีระบบแบบแผนในการกระทำอย่างใด ๆ ที่มากกว่าการกระทำโดยบุคคลธรรมดา ฉะนั้นความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสัตว์ หรือจำนวนสัตว์ที่ได้รับความเสียหายในการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์นั้นย่อมจะมีมากขึ้นตามไปด้วย อันจะเห็นได้จาก จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันได้กล่าวในข้างต้นทำให้เห็นว่าปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดมาจากการกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย อาทิ สวนสัตว์ หรือมูลนิธิต่างๆ ไม่ว่าจะได้มีการครอบครองสัตว์ดังกล่าวโดยถูกกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการกระทำของนิติบุคคลตามกฎหมายนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์ที่ถูกกระทำได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางด้านกายภาพรวมถึงจิตภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลาอันยาวนาน อาทิ โดยทำให้สัตว์ดังกล่าวเกิดความซึมเศร้า สภาวะเครียด หรืออาการหวาดระแวง อีกทั้งยังส่งผลต่อสัตว์เป็นจำนวนมากอีกด้วย จนในที่สุดสัตว์ดังกล่าวอาจกลายเป็นสัตว์ที่ดุร้าย อยู่ร่วมกับสัตว์อื่น ๆ ไม่ได้ และไม่อาจดำรงชีวิตตามธรรมชาติได้อีกต่อไป¹¹

2) ผลกระทบต่อสาธารณะ

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสังคมจากการกระทำของนิติบุคคลนั้นเห็นได้ว่า เมื่อปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มักเกิดมาจากนิติบุคคลที่มีหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการพิทักษ์สวัสดิภาพสัตว์ อาทิ สวนสัตว์ หรือมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการทำผิดต่อหน้าที่ในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ทำให้เกิดปัญหาในด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย อีกทั้งส่งผลให้สัตว์ต่างๆ ที่อยู่ในความคุ้มครองของนิติบุคคลนั้นย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย อันเป็นการทำให้สัตว์ที่ควรที่จะได้รับความคุ้มครองทั้งเรื่องดำรงชีวิตและชนิดพันธุ์ ซึ่งบางชนิดอาจเป็นสัตว์คุ้มครอง อาทิ เสือ หรือกระทิง เป็นต้น โดยสัตว์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศของธรรมชาติแทบทั้งสิ้น อีกทั้งยังอาจก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่า หรือซากสัตว์ป่าข้ามชาติโดยผิดกฎหมายขึ้น โดยจะมีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบในรูปแบบของขบวนการ อาทิ ผู้ที่ทำหน้าที่สั่งการ ผู้ล่าหรือผู้จัดหาชิ้นส่วนสัตว์ ผู้ขนย้าย รวมถึงผู้นำออกขายในตลาดมืด เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ(Organized Crime) ทำให้เห็นได้ว่าการกระทำในลักษณะการค้าชีวิตสัตว์หรือค้าชิ้นส่วนต่างๆ ของสัตว์นี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อสัตว์ที่จะได้รับความทุกข์

¹¹ Frank R. Ascione. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 5. หน้า 7-9.

ทรมาณในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นจำนวนที่มากกว่าการกระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยทั่วไปอย่างมาก โดยในปัจจุบันจากรายงานของ World Wide Fund for Nature หรือ WWF พบว่าเครือข่ายอาชญากรรมมองว่าการลักลอบล่าสัตว์ป่ามีความเสี่ยงต่ำแต่สร้างผลกำไรสูง โดยสามารถทำเงินได้ง่าย โดยแต่ละปีมีเม็ดเงินไหลเวียนในธุรกิจนี้สูงถึง 19,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือราว 570,000 ล้านบาท นับเป็นการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมายขนาดใหญ่อันดับ 4 ของโลก รองจากยาเสพติด สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และการค้ำมนุษย์¹² และเมื่อปัญหาการค้าสัตว์ข้ามชาติโดยผิดกฎหมายมีอยู่อย่างต่อเนื่องแล้ว นอกจากจะทำให้ประเทศชาติสูญเสียทรัพยากรสัตว์อันถือเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทรงคุณค่าแล้ว ยังอาจส่งผลให้ต่างชาติทำการคว่ำบาตรทางการค้ากับประเทศไทยได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นประเทศไทยก็จะได้รับผลกระทบในด้านการค้าขายชนิดพันธุ์ต่างๆตามที่ได้มีระบุไว้ในอนุสัญญาการค้าระหว่างประเทศ อาทิ หนั่งจะเซ้ และจะรวมไปถึงไม้ประดับด้วย ดังเห็นได้จากการที่มีผลการประชุมอนุสัญญาการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) ที่ได้กำหนดข้อเรียกร้องในการเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์โดยเฉพาะเรื่องการค้าฆ่าให้เข้มงวดมากขึ้น มิฉะนั้นอาจมีการตัดสินใจใช้มาตรการคว่ำบาตรทางการค้ากับประเทศไทยได้¹³ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4.2.3 บทบัญญัติในการลงโทษการกระทำของนิติบุคคล

ในส่วนของสภาพปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษแก่การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำร่วมกันของกลุ่มบุคคลหรือการกระทำของนิติบุคคลนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ ดังต่อไปนี้

1) เมื่อได้พิจารณาในส่วนของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 แล้วเห็นได้ว่ามีเพียงบทบัญญัติมาตรา 31 ที่กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น โดยบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้เป็นบทลงโทษที่ใช้ในการลงโทษทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล โดยยังไม่มีการบัญญัติบทลงโทษตามที่ลักษณะแห่งโทษจะเปิดช่องให้สามารถลงโทษ อาทิ โทษปรับ ที่รุนแรงขึ้นสำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ของนิติบุคคลแต่อย่างใด ฉะนั้นในเรื่องของการกำหนดบทบัญญัติในเรื่องความผิดและโทษในกฎหมายนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องระวางโทษปรับที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมแก่นิติบุคคล

¹² Global Motion. (2556). ค้าสัตว์ป่า ๕๗๐,๐๐๐ ล้านบาท. *สารคดี*, (335), หน้า 1-3.

¹³ โพสต์ทูเดย์. (2557). *ไซเตสเสนอให้ไทยเสนอแผนแก้ล้างช้างภายใน 30 ก.ย.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.posttoday.com/social/env/318791>. [2559, 14 กันยายน]

2) เมื่อปรากฏว่ากฎหมายก็ไม่อาจลงโทษจำคุกแก่นิติบุคคลได้ เนื่องจากนิติบุคคลนั้นถือเป็นเพียงบุคคลที่ถูกตั้งสมมุติขึ้นโดยกฎหมายเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วนิติบุคคลนั้นมิได้มีตัวตนทางกายภาพดังเช่นบุคคลธรรมดาแต่อย่างใด ซึ่งโดยลักษณะแห่งโทษแล้วไม่อาจเปิดช่องให้สามารถลงโทษจำคุกแก่นิติบุคคลได้ ทำให้การแสดงออกอย่างใดๆอาทิ การแสดงเจตนา หรือการกระทำใดๆของนิติบุคคลย่อมต้องกระทำผ่านทางผู้แทนของนิติบุคคลหรือตัวแทนของผู้แทนของนิติบุคคลนั้นตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงเห็นว่าการกระทำใดของนิติบุคคลนั้นๆ หากผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นซึ่งกระทำไปตามหน้าที่ภายในขอบวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลนั้นๆ และหากว่าการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว ผู้แทนของนิติบุคคลดังกล่าวก็ควรที่จะมีความรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลด้วย โดยเฉพาะโทษจำคุกซึ่งควรที่จะต้องรับโทษเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากโทษปรับที่นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติเฉพาะในฐานะผู้แทนของนิติบุคคลนั้นด้วย แต่หากเป็นกรณีที่ผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นได้กระทำการใดนอกเหนือจากขอบวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลนั้นๆ และการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว ผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็นชอบให้กระทำการนั้นหรือได้เป็นผู้กระทำการดังกล่าวต้องโทษที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยที่นิติบุคคลนั้นๆไม่ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยแต่อย่างใด

4.3 แนวทางการกำหนดมาตรการคุ้มครองการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

4.3.1 มาตรการลงโทษทางอาญาของกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

เมื่อตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีเพียงบทบัญญัติมาตรา 20 ที่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยหากผู้ใดกระทำการโดยฝ่าฝืนมาตราดังกล่าว จะต้องระวางโทษตามมาตรา 31 ที่กำหนดให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น โดยยังไม่มีบทบัญญัติเป็นบทบัญญัติเฉพาะหรือบัญญัติบทลงโทษ โดยเฉพาะสำหรับความผิดของบุคคลที่ร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ดังเช่นในต่างประเทศ อาทิ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ของประเทศออสเตรเลียที่ได้มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ที่ได้กำหนดบทลงโทษแก่กลุ่มบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดต่อสัตว์ไว้ในมาตรา 5 ที่กำหนดให้บุคคลที่

กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ โดยเป็นการร่วมกันกระทำความผิด จะมีโทษปรับ 250 ของหน่วยการลงโทษ หรือโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษที่เพิ่มขึ้นไม่ว่า ทั้งในส่วนของโทษในส่วนของการปรับ หรือในส่วนของโทษจำคุก ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการบัญญัติ บทลงโทษที่ได้มีการคำนึงถึงความสำคัญของความรุนแรงและผลกระทบจากการกระทำที่เพิ่มขึ้น ในเรื่องของการร่วมกันกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ของกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิด บาดเจ็บหรือความทุกข์ทรมานต่อสัตว์ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องปรามบุคคลที่มีแนวคิดในการ ตั้งกลุ่มเพื่อกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ ตลอดจนปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติด้วย ซึ่งถือได้ ว่าเป็นบทบัญญัติที่ควรนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงแห่งความผิด ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่ใช้บังคับอยู่ใน ประเทศไทยต่อไป

ในกรณีการกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์ของนิติบุคคลซึ่งเห็นว่าตามพระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 นั้น ได้กำหนดให้ทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคลต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติมาตรา 31 โดยมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตามโทษจำคุกตามมาตรา 31 นั้น ยังไม่อาจนำมาใช้ ลงโทษแก่นิติบุคคลได้ เนื่องจากลักษณะแห่งโทษไม่เปิดช่องให้สามารถลงโทษได้ อีกทั้งจะเห็นได้ ว่ายังไม่มีการบัญญัติบทลงโทษที่เพิ่มขึ้นตามที่ลักษณะแห่งโทษจะเปิดช่องให้สามารถลงโทษ อาทิ โทษปรับที่รุนแรงขึ้นสำหรับความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ของนิติบุคคล รวมทั้งบทบัญญัติในการ ลงโทษผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลที่ได้กระทำการอันเป็นการ ทารุณกรรมสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 อยู่ เลย ซึ่งหากเมื่อได้พิจารณาในส่วนของบทบัญญัติกฎหมายของต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่ามีหลาย ประเทศในโลกที่มีบทบัญญัติกฎหมายให้นิติบุคคลที่กระทำการใดๆอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ ย่อมต้องรับโทษที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งกระทำโดย บุคคลธรรมดา อาทิ ประเทศออสเตรเลีย ที่ในกฎหมายของรัฐวิกตอเรีย ยังได้กำหนดอัตราโทษที่จะ ลงสำหรับผู้กระทำความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นบุคคลธรรมดาแยกต่างหากจากผู้กระทำ ความผิดที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งกฎหมายของรัฐวิกตอเรียได้กำหนดให้โทษสำหรับความผิดฐานทารุณ กรรมสัตว์นั้น หากผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา จะต้องรับผิดชอบปรับไม่เกิน 120 หน่วย ลงโทษ (penalty units) และ/หรือจำคุกเป็นเวลา 12 เดือน ส่วนความผิดฐานทารุณกรรมสัตว์ที่ ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลนั้น นิติบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบปรับไม่เกิน 600 หน่วยลงโทษ (penalty units) หรือในกรณีของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในพระราชบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพสัตว์และการ จัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and management Animals 1973) ได้กำหนดให้ผู้แทนนิติ

บุคคลที่กระทำการที่ขัดต่อมาตรา 44 ถึงมาตรา 47 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากผู้กระทำการดังกล่าวจะถูกลงโทษแล้ว นิติบุคคลจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50 ล้านบาท หรือต้องระวางโทษปรับไม่เกินอัตราที่กำหนดในมาตรานั้นๆด้วย รวมทั้งในกรณีของประเทศฟิลิปปินส์ที่พระราชบัญญัติการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. 1988 ก็ได้บัญญัติให้นิติบุคคลใดที่กระทำการอันเป็นการละเมิดข้อกำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทนของนิติบุคคลที่เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการของนิติบุคคลดังกล่าวนั้น ย่อมจะต้องถูกลงโทษจำคุกอีกด้วย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษนิติบุคคล รวมทั้งผู้แทนของนิติบุคคลนั้นที่ได้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ให้เพิ่มขึ้นกว่าการกระทำการทารุณกรรมต่อสัตว์ซึ่งกระทำโดยบุคคลธรรมดา ทั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่าบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในต่างประเทศดังกล่าวนี้เป็นบทบัญญัติที่สมควรนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดการลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงแห่งความผิดในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

4.3.2 มาตรการอย่างอื่นสำหรับกลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล

ประเด็นปัญหาในส่วนของมาตรการอื่นเพื่อที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์ซึ่งกระทำโดยนิติบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น เห็นว่าเมื่อกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์นั้นล้วนแล้วแต่มีการบัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองและป้องกันสัตว์จากความเจ็บปวดทุกข์ทรมานอันเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์เป็นสำคัญ นอกเหนือจากนี้ กฎหมายดังกล่าวก็ได้บัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ประการอื่นอยู่ด้วย อาทิ เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์ในกลุ่มผู้เลี้ยงดูและดูแลสัตว์ไม่ว่าจะเป็นการจัดการดูแล การปฏิบัติต่อสัตว์อย่างมีมนุษยธรรม¹⁴ เพื่อปรับปรุงระดับความสำนึกของสังคมเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์¹⁵ ทั้งนี้ในส่วนของบทลงโทษของบุคคลที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์นั้น โดยส่วนใหญ่ประเทศต่างๆจะใช้มาตรการในการลงโทษปรับและโทษจำคุกเป็นหลัก ซึ่งหาได้มีความแตกต่างออกไปจากบทบัญญัติในการลงโทษของกฎหมายอาญาที่มีใช้บังคับอยู่แต่อย่างใด โดยยังมีได้มีการคำนึงถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงว่า การที่บุคคลใดได้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์นั้น พฤติกรรมการกระทำของบุคคลนั้นอาจเป็นผลมาจากการมีปัญหาทางสภาวะของจิต อาทิ ความเกลียดชังในตัวเอง, การขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสัตว์ที่ถูกต้อง อาทิ การไม่ทราบถึงวิถีแห่งการใช้ชีวิตตามธรรมชาติของสัตว์ หรือขาดซึ่งทัศนคติที่ดีต่อสัตว์เหล่านั้น อาทิ การมองว่าสัตว์เหล่านั้นเป็นสัตว์ที่จะนำมาซึ่งโชคร้าย เป็นต้น ฉะนั้นการที่กฎหมายมุ่งแต่เพียงลงโทษปรับหรือจำคุกแก่ผู้กระทำผิดเพียงอย่างเดียว จึงเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น หากใช้

¹⁴ Prevention of Cruelty to Animal Act 1979 (NSW)§3. Amended 2007.

¹⁵ Prevention of Cruelty to Animal Act 1986 (VIC) §1. Amended 2008.

วิธีการในการที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาค่าตั้งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นตกอยู่ในความครอบครองของเจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป สัตว์นั้นอาจถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอีก ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ดังกล่าว และมอบสัตว์นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้นต่อไปก็ได้ ซึ่งบทบัญญัตินี้ถือได้ว่าเป็นคำสั่งห้ามครอบครองสัตว์ (Restrictions on Future Ownership or Possession of Animals Order) ที่เป็นมาตรการอย่างอื่นที่เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ตัวของสัตว์ที่ถูกกระทำการทารุณกรรมนอกเหนือไปจากบทบัญญัติในการลงโทษปรับและจำคุกเพียงมาตรการเดียว เท่านั้น หากได้เพียงพอต่อการแก้ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ ดังนั้นการที่จะแก้ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จึงควรมีมาตรการอื่นในการนำมาเป็นมาตรการทางเลือกนอกเหนือไปจากมาตรการในการลงโทษปรับและจำคุก ดังต่อไปนี้

1) มาตรการในการคุ้มครองสัตว์โดยคำสั่งศาล

มาตรการในการคุ้มครองสัตว์โดยคำสั่งจากศาลนี้ ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งเพื่อที่จะทำให้สัตว์นั้นได้รับความปลอดภัยจากการกระทำอันเป็นการทารุณกรรม โดยมีมาตรการดังนี้

1.1) มาตรการในการมีคำสั่งคุ้มครองสัตว์ (Protective Orders) กล่าวคือ การกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะสามารถมีคำสั่งในการคุ้มครองสัตว์จากการกระทำในอนาคตที่จะเป็นการทารุณละเลย หรือรบกวน ต่อสัตว์โดยผู้กระทำความผิดในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนดอาทิ การสั่ง

¹⁶ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.

มาตรา 33 ในกรณีที่ศาลได้พิพากษาลงโทษผู้ใดตามมาตรา 31 หรือมาตรา 32 หากศาลเห็นว่าทำให้สัตว์นั้นยังอยู่ในความครอบครองของเจ้าของหรือของผู้กระทำความผิดนั้นต่อไป สัตว์นั้นอาจจะถูกทารุณกรรมหรือได้รับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสมอีก ศาลอาจสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้กระทำความผิดนั้นครอบครองสัตว์ดังกล่าว และมอบให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลสัตว์นั้นต่อไป

ห้ามเข้าใกล้สัตว์ในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐออสเตรเลียตะวันตก ในประเทศออสเตรเลีย

1.2) การยึดหรือริบสัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรม (Forfeiture / Removal of Animals) ซึ่งเป็น การให้อำนาจศาลที่จะสามารถใช้ดุลพินิจแก่บุคคลที่ได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดแล้วว่า จะมี คำสั่งเพิ่มเติมให้ริบสัตว์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดที่ถูกยึดมา นอกเหนือไปจาก การบังคับโทษอย่างอื่นตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมาย คุ้มครองสัตว์ของรัฐออสเตรเลียตะวันตก ในประเทศออสเตรเลีย

2) มาตรการในการบำบัดเยียวยาผู้กระทำความผิด

มาตรการในการบำบัดเยียวยาผู้กระทำความผิดนี้ ถือเป็นมาตรการที่นำมาใช้เพื่อแก้ไข โดยการปรับทัศนคติในจิตใจของผู้กระทำความผิดเอง อันได้แก่

2.1) มาตรการในการประเมินและรักษาอาการทางจิต (Psychological or Psychiatric Evaluation and/or Counseling) กล่าวคือ ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดเข้าเป็นครั้งที่ 2 เข้ารับ การประเมินทางจิต และอาจถูกสั่งให้เข้ารับการรักษาอาการทางจิต เมื่อศาลได้พิจารณาจากผลการ ประเมินทางจิตนั้นแล้ว ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งเป็นมาตรการ ที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของมลรัฐโคโลราโด ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2) มาตรการในการที่จะต้องบริการสังคม (Community Service) กล่าวคือ ศาลมี อำนาจออกคำสั่งให้ผู้ที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดทำงานบริการสังคมในช่วงระยะเวลาใดเวลา หนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้งานบริการสังคมดังกล่าวนั้นเห็นว่าควรจะเป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิ ภาพสัตว์ด้วยอาทิ การทำงานในมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ หรือการเข้าไปช่วยงานดูแลสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น ซึ่งมาตรการนี้เป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของรัฐเนวาด้า ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2.3) มาตรการในการคุมประพฤติผู้กระทำความผิด (Probation) กล่าวคือ กำหนดให้ ศาลอาจมีคำสั่งคุมประพฤตินุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร และศาลอาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดนั้นเข้ารับคำปรึกษาและเข้าอบรมในการป้องกันทาง ทารุณสัตว์ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติได้ นอกเหนือไปจากอำนาจศาลในการที่จะกำหนดโทษ อื่นๆสำหรับผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของ มลรัฐคอนเนตทิคัต ในประเทศสหรัฐอเมริกา

3) มาตรการในการกำหนดค่าใช้จ่ายระหว่างดำเนินคดี

มาตรการนี้เป็นมาตรการที่ได้มีการบัญญัติขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของมลรัฐออริ กอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดมาตรการในการบังคับให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกี่ยวกับ

สัตว์ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างมีการดำเนินคดีทารุณกรรมสัตว์ให้กับองค์กรหรือบุคคลซึ่งให้ที่พัก ดูแล และให้การรักษาทางการแพทย์แก่สัตว์ซึ่งถูกทารุณกรรมที่ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายให้ดูแล และเลี้ยงดูสัตว์นั้น ทั้งนี้ไม่ว่าสัตว์ตัวดังกล่าวจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

4) มาตรการในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เป็นเจ้าของสัตว์

มาตรการดังกล่าวนี้เป็นบทบัญญัติที่ได้มีการกำหนดขึ้นในกฎหมายคุ้มครองสัตว์ของมลรัฐออริกอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดมาตรการในการให้ต้องชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง (Restitution) แก่เจ้าของสัตว์(กรณีสัตว์นั้นมีเจ้าของ) ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำนั้น อาทิ ค่าใช้จ่ายในการรักษาสัตว์ ค่าตัวสัตว์ หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งรวมถึงค่าความเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน ด้วย อาทิ ค่าความเศร้าโศก ทุกข์ใจ เป็นต้น

ทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาถึงมาตรการต่างๆ ที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของต่างประเทศ ดังที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว ย่อมทำให้เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ที่ใช้บังคับในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์นั้นยังไม่มี การบัญญัติถึงมาตรการที่เป็นวิธีการอย่างอื่นในการที่จะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาค่าเสียหายจากการทารุณกรรมสัตว์ที่เป็นต้นเหตุที่แท้จริงแห่งปัญหาโดยเฉพาะในการแก้ไขในเรื่องของความรู้ความเข้าใจ รวมถึงสภาวะของจิตใจของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใดเลย ซึ่งมาตรการอื่นๆ นอกเหนือไปจากการลงโทษปรับ และจำคุกที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ถือได้ว่าเป็นมาตรการที่กฎหมายสมควรที่จะบัญญัติขึ้นใช้บังคับขึ้น เพื่อเป็นตัวเลือกอย่างหนึ่งให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการที่จะนำมาตรการเหล่านั้นมาใช้เพื่อความเหมาะสมในแต่ละคดีได้